

Ένα παιχνίδι μιας «καινούργιας επανάληψης»

Μπροστά μου υλικό προς αξιοποίηση. Σε

δύο μέρη. Το ένα μέρος απέχει από το άλλο πάνω κάτω είκοσι χρόνια. Στο «τωρινό» περιλαμβάνονται οι συνεντεύξεις του Εύη Γαβριηλίδη για την παραγωγή με την οποία ο ΘΟΚ εγκαινίασε το καινούργιο του σπίτι και το πρόγραμμα της «Σαμίας» του 2012, στο μεγαλύτερο, το «τοτινό», τα προγράμματα του ΘΟΚ μερικών παλιών παραστάσεων του Γαβριηλίδη, τα κιτρινισμένα αποκόμματα εφημερίδων με τις δικές μου κριτικές, καθώς και μια απάντηση του σκηνοθέτη σε αρνητικές κριτικές Κύπριων κριτικών (συμπεριλαμβανομαι) σχετικά με τους «Σφήκες», στις οποίες αντιπαραβάλλει τις πολύ θετικές ελλαδικές. Δεν το θεωρώ άσχετο ή αχρείαστο να ρίξω μια ματιά και σ' αυτά τα τελευταία, επειδή και στις πρόσφατες συνεντεύξεις ο Εύης Γαβριηλίδης αναφέρει ότι οι δουλιές του τύχαιναν ασύγκριτα καλύτερης αποδοχής στην Ελλάδα απ' ό,τι στην Κύπρο. Εξάλλου, δεν μπορείς να δεις τη φετινή «Σαμία» χωρίς από την «πρωτότυπη» της εκδοχή του 1993, μια και ο ΘΟΚ και οι συντελεστές της παραγωγής επιλέγουν να προτάξουν στο καινούργιο κεφάλαιο της ιστορίας του κρατικού θιάσου μια αναβίωση, μια «καινούργια επανάληψη», μια πληρωμή κάποιου «χρέους» προς τα παλιά. Οπότε η ανάμνηση και η καινούργια αντίδραση «συλλειτουργούν» για τους συντελεστές και τους θεατές (βεβαίως, σ' αυτούς που τους το επιτρέπει η ηλικία τους).

Σημασία έχει όμως αν η «καινούργια επανάληψη» λειτουργεί ως καινούργια παράσταση. Αλλιώς όλα τα μουσειακά/συναισθηματικά θα έχαναν το νόημά τους. Αλλιώς δικαιωμένοι θα ένιωθαν εκείνοι οι πολλοί που θεωρούσαν ότι το καινούργιο κεφάλαιο στην πορεία του ΘΟΚ (νέος καλλιτεχνικός διευθυντής-νέο κτήριο), θα έπρεπε να ανοίξει με νέες παραγωγές που θα έφερναν το στίγμα της ανανέωσης, της αναζήτησης, της αναγέννησης. Αλλιώς όλα τα δραματικά παραθεατρικά που σημάδεψαν την τελευταία χρονιά, θα έβγαιναν και πάλι στο προσκήνιο παραμερίζοντας την καθ' εαυτή παράσταση.

Η παράσταση λειτούργησε. Και δεν θα επαναλαμβάνω την προσθήκη «ξανά» δίπλα στην κάθε

επί μέρους αξιολόγηση. Η μετάφραση του αειμνήστου Γιάννη Βαρβέρη γοήτευε με την ποιότητα του χιούμορ, με τη γλωσσική ευρηματικότητα, με τη στυλιστική ευαισθησία της. Το ασπρόμαυρο σκηνικό του Γιώργου Ζιάκα, στριμωγμένο μεν στον κλειστό χώρο, μαζί με τα ασπρόμαυρα κοστούμια του χορού αποτελούσαν ωραίο φόντο για τις χρωματιστές πινελιές των κοστούμιων των επώνυμων ρόλων και παρέπεμπαν στο στυλ της Αθήνας των αρχών του 20 αιώνα, του κωμειδυλλίου και της καθαρεύουσας, στο στυλ που ο σκηνοθέτης επέλεξε για την ανάδοχη φόρμα της κωμωδίας του Μενάνδρου. Ο Ισίδωρος Σιδέρης, μη έχοντας στη διάθεσή του την ορχήστρα ανοιχτού αμφιθεάτρου, κατάφερε και αυτός να πυκνώσει την κίνηση στον περιορισμένο χώρο της σκηνής χωρίς αισθητικές απώλειες. Ο χορός της παράστασης ήταν καλά δουλεμένος, πειθαρχημένος και άνετος ταυτόχρονα. Τα μουσικά στιγμιότυπα της παράστασης (μουσική-Μιχάλης Χριστοδουλίδης, διδασκαλία-Μάρω Σκορδί) δεν έχασαν τον τριπλό στόχο που έθεσε ο σκηνοθέτης μπροστά στους συνεργάτες του -ποιότητα, κομψότητα, ελαφρότητα.

Το μεγάλο στοίχημα της παράστασης ήταν η ανάθεση των τριών βασικών ρόλων στους πρωταγωνιστές της παλιάς παραγωγής. Ο Κώστας Δημητρίου, ο Σταύρος Λούρας, ο Σπύρος Σταυρινίδης πήγαν κόντρα στον Ηράκλειτο και μπήκαν για δεύτερη φορά στο ίδιο ποτάμι. Τότε, τον Ιούλιο του 1993,

είχα γράψει ότι οι τρεις τους σε μεγάλο βαθμό επαναλαμβάνουν τα προσωπικά υποκριτικά τους ευρήματα και θυμίζουν τους ρόλους τους από το «Δύσκολο», τους «Σφήκες», τον «Αμφιτρίωνα». Ο κίνδυνος της φθοράς των υποκριτικών στερεοτύπων φυσικά μεγάλωσε μετά από 19 χρόνια επιστρωματώσεων δικών τους ρόλων και της δικής μας αδιάκοπης παρακολούθησης της δουλειάς τους. Όμως μου φαίνεται πως όλοι μας, δημιουργοί και θεατές, δεχτήκαμε γι' αυτή την παραγωγή τους ειδικούς κανόνες του παιχνιδιού που μας επέβαλε ο Εύης Γαβριηλίδης, του παιχνιδιού της «καινούργιας επανάληψης», και θέλαμε (αυτοί να κάνουν και εμείς να δούμε) τα παλιά, τα γνωστά, τα δοκιμασμένα. Όσον αφορά την ένταξη καινούργιων πρωταγωνιστών, ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στον πολύ, μα πολύ καλό Μοσχίωνα του Νεκταρίου Θεοδώρου, καθώς και σε εκείνους που αποφάσισαν να μην του δώσουν θέση στο θίασο του ΘΟΚ μετά από τις εξαιρετικές δουλιές που έκανε στον «Σακάτη του νησιού» και στο «Η νύχτα είναι μάνα της ημέρας». Για τη Στέλα Φυρογένη ο ρόλος της Σαμίας δεν ήταν και μεγάλη πρόκληση, αλλά τον τριπλό στόχο (ποιότητα, κομψότητα, ελαφρότητα) τον πέτυχε. Ο Δημήτρης Αντωνίου δυσκολευόταν να συνυπάρξει με τον Κώστα Δημητρίου στα υποκριτικά τους ντουέτα, καθώς ο τελευταίος έκανε πραγματική επίδειξη κωμικής αποτελεσματικότητας και μεταδοτικότητας.

Μενάνδρου «Σαμία» από τον ΘΟΚ. Μετάφραση: Γιάννης Βαρβέρης. Σκηνοθεσία: Εύης Γαβριηλίδης. Σκηνικά/Κοστούμια: Γιώργος Ζιάκας. Μουσική: Μιχάλης Χριστοδουλίδης. Χορογραφία: Ισίδωρος Σιδέρης. Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς. Διδασκαλία τραγουδιών: Μάρω Σκορδί. Παίζουν: Π. Αγαθοκλέους, Αφροδίτη Κλεοβούλου, Ν. Θεοδώρου, Νιόβη Χαραλάμπους, Στέλα Φυρογένη, Κ. Δημητρίου, Δ. Αντωνίου, Άννα Γιαγκιώζη, Σ. Σταυρινίδης, Σ. Λούρας, Ν. Νεοκλέους, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Μ. Κωνσταντίνου, Α. Κούτσουμπας, Νίκη Δραγούμη, Άντρη Κωνσταντίνου, Α. Παρίσης, Πολυξένη Σάββα, Κορίνα Βασιλοπούλου, Έλενα Γεωργιάδου.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

